

Szegedi Zsolt Péter

Debreceni Ítéltábla útján (e-mail:birosag@dit.birosag.hu) módja: személyesen/postán/gyűjtőládába/
A Kúria 3/2017. (XI.28) KMK véleménye és a Ve. 233. § (1) bekezdés és az AB Ügyrend 71.
§ (4a) bekezdése alapján aláírt pdf
Az Alkotmánybíróság részére
1015 Budapest, Donáti u. 35-45.

DEBRECENI ÍTÉLTÁBLA	
módja: személyesen/postán/gyűjtőládába/ melléklet/faxon	
Érke:	2019 OKT 25.
Példány:.....	Melléklet:.....
Ügyirat száma:	Pk. II. 20. 465 / 2019

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott [redacted] továbbiakban:
[redacted] (kerelmező) az 1. sz. mellékletben csatolt meghatalmazással igazolt jogi képviselőm [redacted]
[redacted] útján, a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban Ve.)
233. §-a alapján az alábbi

alkotmányjogi panasz indítványt

terjesztem elő.

Kérem a T. Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg, hogy Debreceni Ítéltábla Pk.II.20.465/2019/2. számú döntése (a továbbiakban: bírói döntés) alaptörvény-ellenes, mert sérti az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésében garantált alapvető jogomat (véleménynyilvánítás szabadsága).

Indítványozom, hogy a T. Alkotmánybíróság az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §, továbbá a Ve. 233. §, és az Abtv. 43. § (1) bekezdése alapján

- állapítsa meg, hogy a Debreceni Ítéltábla bírói döntése alaptörvény-ellenes és
- semmisítse a bírói döntést.

Indítványomat az alábbiakban kifejtett indokokkal támasztom alá.

1. Indítványozói jogosultságom alátámasztása

A Ve. 233. § szerinti jelen alkotmányjogi panasz eljárásban indítványozói jogosultságom alátámasztásául az alábbiakat adom elő.

1.1. Indítványozói jogosultságomat az alábbiak szerint érintettségem megalapozza.

A bírói döntés alapjául szolgáló egyedi bírósági ügyben fél voltam, a bírósági felülvizsgálati eljárást megindító kérelmet én terjesztettem elő.

1.2 A bírói döntés az ügy érdemében hozott döntés

A bírói döntés a Debreceni Helyi Választási Bizottság 221/2019. (X. 10.) határozata ellen benyújtott fellebbezésem eredményeként születő Hajdú-Bihar Megyei Területi Választási Bizottság 62/2019. (X. 16.) TVB számú határozata elleni felülvizsgálat ügyében döntött. Mind az elsőfokú illetve a másodfokú választási bizottsági döntés azt állapította meg, hogy jogsértést

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	IV/ 0 1 7 5 8 - 0 / 2019
Érkezett:	2019 OKT 30. Kérelmezővel
Kezeliiroda:	1
Melléklet:	4 db du

követtem el (a HVB határozata által ezen túl megállapított jogkövetkezményeket a TVB határozata mellőzte). A bírói döntés érdemben helyben hagyta a TVB határozatát.

1.3. A bírói döntés az Alaptörvényben biztosított jogomat sérti

A bírói döntés az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésében garantált véleménynyilvánítás szabadságához való jogomat sérti. A bírói döntés jogellenesnek nyilvánította, hogy sajtótájékoztató keretében, "HAZUG" feliratot ragasztottam politikai riválisaim választási plakátjára, amit a sajtótájékoztatót követően eltávolítottam. Az alapjogsérelem oka, hogy a bíróság mechanikusan alkalmazta a Ve. vonatkozó szabályait, ahelyett, hogy a konkrét ügyben elvégezte volna a szükséges alapjogi mérlegelést.

2. Az indítványom az alábbiak szerint megfelel a további befogadhatósági feltételeknek

Az Alkotmánybíróság befogadhatósággal kapcsolatos gyakorlatának és a jogszabályi követelményeknek megfelelően a kérelem befogadható a továbbiakban kifejtettek szerint.

2.1. A rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítettem

A választási eljárásban hozott választási bizottsági határozatok tekintetében a Ve. egyfokú bírósági felülvizsgálatot tesz lehetővé a Ve. 222. §-val összhangban. Az így meghozott bírói döntés ellen további jogorvoslatra nincs lehetőség, ahogyan arra bírói döntés rendelkező része is felhívja a figyelmet. Nyilatkozom továbbá, hogy ügyemben nincs folyamatban felülvizsgálati eljárás a Kúria előtt, továbbá nemperes eljárásban hozott bírói döntésről lévén szó, perújítást nem kezdeményeztem.

2.2 Az indítványom alapvető alkotmányjogi kérdés, illetve a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség elbírálását kezdeményezi, ennél fogva pedig megfelel az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági kritériumnak

Jelen ügyben az alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, hogy amennyiben a Ve. rendelkezései alapján tilos választási plakátot úgy kihelyezni, hogy az fedje más jelölt vagy jelölő szervezet plakátját, akkor van-e olyan alkotmányos értelmezési tartománya ennek a szabálynak, amely lehetővé teszi a választási kampányban a politikai plakátokkal végzett szimbolikus véleménynyilvánítást. Hangsúlyozom, hogy indítványommal nem a bírói mérlegelés felülmérlegelését kérem az Alkotmánybíróságtól, indítványomat arra alapozom, hogy a bíróság egyáltalán nem végezte el a szükséges mérlegelést az ügyemben, és ez okozta az alapjogsérelmet. Ha a bíróság alapjogi tesztet alkalmazott volna, nem az a bírói döntés született volna meg, amit indítványommal támadok.

2.3. Az eljárási határidőt megtartottam

A Ve. 233. § (1) bekezdésében rögzített három napos határidőt megtartom, mivel a Bírói Döntést 2019. október 22. napján kaptam kézhez. Az alkotmányjogi panasz benyújtására nyitva álló határidő, ennek megfelelően, 2019. október 25. napján jár le. A Ve. 10. § (3) bekezdése értelmében a határidő annak utolsó napján 16 órakor jár le. Jelen panasz 2019. október 25. napján 16 óra előtt beérkezett az ügyben eljáró Debreceni Ítéltáblára.

3. Az indítvánnyal támadott bírói döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztása

A. Előzmények

A panaszos polgármesterként indult a 2019. évi önkormányzati választáson Debrecenben. Vita alakult ki közte és a FIDESZ-KDNP jelölőszervezet jelöltjei között annak tekintetében, hogy előbbiek jogszerűen helyezték-e ki plakátjaikat a közterületi oszlopokra Debrecenben. Miközben a jelöltek azt állították, hogy minden oszlop hasznosítójától volt engedélyük a plakátok kihelyezésére (lásd erről: <https://magyarhang.org/belfold/2019/10/02/ha-kampanyrol-van-szo-a-fidesz-megfekezhetetlen/>), a Debreceni Ítéltábla Pk.II.20.418/2019/3. számú döntése ezt megcáfolta. A panaszos ezért két, a FIDESZ-KDNP jelölőszervezet által kihelyezett plakátra a HAZUG feliratot tartalmazó matricát ragasztott sajtótájékoztató keretében. A felragasztott matricák célja a jelölőszervezet közleménye és a bírósági ítélet közötti ellentmondás leleplezése volt a választópolgárok számára. A panaszos a sajtótájékoztatót követően eltávolította a matricákat, amit az eljárás során fényképfelvételekkel igazolt.

A FIDESZ-KDNP jelölő szervezetek 2019. október 10. napján kifogást nyújtottak be a panaszossal szemben, amelyben előadták, hogy a kérelmező tevékenysége, melynek keretében két plakátjukra ideiglenesen matricát ragasztott, sérti a Ve. 144. § (3) bekezdését, a 144. § (7) bekezdését és a 2. § (1) bekezdés a), c) és e) pontjait. A HVB határozatában megállapította a Ve. 2. § (1) bekezdés a), c) és e) pontjainak, illetve a Ve. 144. § (7) bekezdésének sérelmét és bírságot szabott ki. A panaszos a HVB döntése ellen 2019. október 13-án nyújtott be fellebbezést, melyben mind a jogsértés tényét, mind pedig a szankció kiszabását kifogásolta.

A fellebbezésnek a Hajdú-Bihar Megyei Területi Választási Bizottság 62/2019. (X. 16.) számú határozatával részben helyt adott: megállapította, hogy a kérelmező megsértette a Ve. 144. § (3) és (7) bekezdését, a további jogszabálysértéstől eltiltást, valamint a bírság kiszabását mellőzte. A határozat rögzítette, hogy a vitatott cselekmény megvalósult. Kimondta, hogy a Ve. 144. § (1) bekezdése értelmében a kérelmező által felragasztott matricák plakátnak minősülnek, és tartalmuktól függetlenül sértik a Ve. 144. § (7) bekezdését. Vizsgálta ugyan a TVB a szabad véleménynyilvánítás alkotmányos jogának érvényesülését az adott ügyben, de arra jutott, hogy "a véleménynyilvánítás szabadsága ugyanis nem jelenti azt, hogy annak kifejezőmódjával, technikájával más jogszabály sérelme ne következhetne be, vagyis nem a tartalom, hanem annak kifejezési módja valósítja meg jelen esetben a jogszabálysértést, tételesen a Ve. rendelkezéseibe ütközik".

A panaszos 2019. október 18-án felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Debreceni Ítéltáblához. Indítványában előadta, hogy a szankcionált tevékenysége politikai beszéd volt, amelyet választási kampányidőszakban kommunikált, így az alkotmányjogi dogmatika szerint kiemelt védelmet kell, hogy élvezzen. Előadta továbbá, hogy az Alkotmánybírósága gyakorlata a szimbolikus beszédet is védi, így a politikai performansz, amit véghez vitt, ugyanúgy alkotmányos védelmet élvez, mint a beszéd tartalma - amit a TVB elismert. Önmagában az, hogy a Ve. tételes jogi szabályai tiltják a politikai plakátokra más üzenetek ráragasztását, az általános alapjogi teszt elvégzésének hiányában elégtelen indok a szólásszabadság korlátozására.

A Debreceni Ítéltábla 2019. október 22-én meghozott végzésével helybenhagyta a TVB döntését. Megismételte, hogy a panaszos által kihelyezett plakát tartalma a szabad véleménynyilvánítás körébe esik, ám a kifejezés módja nem védett. Az indokolás szerint a konkuráló alapjogok összemérését a jogalkotó a jogszabály megalkotásakor már elvégezte, így a politikai plakátok bármilyen, Ve-ben tiltott felülragasztásával kapcsolatos tilalomnak való ellenszegülés jogellenes.

B. Politikai beszéd

A kérelmező a vitatott közlését egyértelműen a közügyek vitatása körében tette, amit a Debreceni Ítéltábla is elismert: arra vonatkozóan fejezte ki a véleményét, hogy a politikai plakátok kihelyezésével kapcsolatban a rivális jelölőszervezet nem mondott igazat. A politikai beszéd kiemelt alkotmányos védelmet élvez, ezzel kapcsolatban az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint {ld. többek között: 13/2014. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [39]}. Ilyen beszéd esetében az állami szóláskorlátozás csak kivételes esetben, a szükségességi-arányossági teszt követelményei szerint megengedett.

Ahogy az Alkotmánybíróság a 27/2019. (X. 22.) AB határozatában is megállapította, “a véleménynyilvánítási szabadság kiterjed a választási kampány során a jelöltek, jelölő szervezetek által folytatott kampánytevékenységre, amelynek egyik eszköze a választási plakát készítése és elhelyezése”.

C. Választási plakát mint politikai beszéd

Szükséges e körben azt is kiemelni, hogy az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint „[a] kampányidőszakot megelőző időszak szabályaihoz képest kampányidőszakban kiszélesednek a véleménynyilvánítási lehetőségek. Ennek okát egyebek között az Alkotmánybíróság 5/2015. (II. 25.) AB határozata és 7/2014. (III. 7.) AB határozata fogalmazta meg: »[a] választási kampány a közügyek szabad vitatásának egyik, a választójog szabályai körébe vont megnyilvánulása. E nélkül a választópolgárok nem, vagy csak komoly nehézségek árán tudnák eldönteni, hogy kire szavazzanak. A választási kampány során tehát nemcsak egyszerűen a közügyeket vitatják meg az emberek, hanem tájékozódnak annak érdekében, hogy a szavazás napján megfontolt döntést tudjanak hozni.« [Az Alkotmánybíróság 3130/2018. (IV. 19.) AB határozata és a 27/2019. (X. 22.) AB határozat].

Az Alkotmánybíróság vonatkozó gyakorlata azt is egyértelművé teszi, hogy nem csak a véleménynyilvánítás tartalma, de a kifejezés módja is alkotmányos védelmet élvez. Az 1/2019. (II. 13.) AB határozat ezt a következőképpen foglalja össze:

“[29] 2.1. A jogalkalmazó és alkotmányértelmező gyakorlat egyértelmű kiindulópontja szerint a „véleménynyilvánítás” köznapi és alkotmányjogi jelentése nem fedi egymást. Az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésében foglalt alapjog egyfelől nem öleli fel a véleményalkotás valamennyi megnyilvánulását, másfelől viszont magában foglal a szóbeli vagy írásbeli kommunikáción túli aktusokat is. (...) Fontos kiemelni azt is, hogy a véleménynyilvánításnak a köznapi értelemben vett „szólásokon” túlterjeszkedő hatálya tekintetében, az Alkotmánybíróság korábbi gyakorlata szerint a véleménynyilvánító nemcsak szavakkal, hanem például képek, szimbólumok használatával vagy ruhadarabok viselésével is megoszthatja gondolatait – a jelképhasználatban megnyilvánuló szimbolikus beszéd a

véleményszabadság klasszikus kérdései közé tartozhat [vö. legutóbb 4/2013. (II. 21.) AB határozat].”

“[32] Az Alkotmánybíróság megerősíti azt, amit a korábbi alkotmányt értelmező határozatai már elismertek: a nyilvános társadalmi párbeszédben, azon belül a közügyekről folytatott vitában a polgárok sokszínűbb módon vesznek részt, mint a hagyományos értelemben vett beszéd vagy írás, ezért a véleménynyilvánítás jogának a hatálya is szélesebb a verbális kifejezéseknél. A szólásszabadság alkotmányjogi szempontjai tehát a hétköznapi „szólásokon” túl más kommunikatív tettek esetén is relevánsak lehetnek, és kötelező elemeivé válhatnak a jogi mérlegelésnek.”

[36] “Hangsúlyozni kell azonban mindemellett azt is, hogy egyes kommunikatív tettek alkotmányjogi pozíciójának megítélésekor a hagyományos szólásokhoz képest különleges szempontok is relevánssá válnak. Ebben a tekintetben ugyanis jelentősége van a véleménynyilvánítás tartalma és formája közti megkülönböztetésnek, amennyiben egyes tettleges közlési formák jellegüknél fogva speciális mérlegelési szempontokat vethetnek föl. Különösen így van ez, ha egy általános hatályú szabályozás alkalmazása a véleménynyilvánítás meghatározott formáját anélkül korlátozza, hogy a korlátozás célja körültekintő vizsgálat alapján nem a közlés tartalma.”

“[43] 4.2. Mindezek alapján egy emlékmű megcsúfítása, például könnyen eltávolítható festékekkel történő leöntése adott esetben a véleménynyilvánítás jogának hatálya alá eső szimbolikus szólásnak minősülhet. A véleményközlés személyes szándékán túl az ilyen tett objektív módon is alkalmasnak tekinthető eszköze, közvetítője lehet gondolatok közlésének, mivel – szemben pl. a mással szembeni erőszak esetével – nincs olyan objektív, társadalmi megítélésen nyugvó szempont, amely alapján e cselekményeket eleve, további körülmények vizsgálata nélkül ki kellene zárni a szólásszabadság köréből. Ellenkezőleg: bizonyos körülmények között az ilyen cselekmény fontos közéleti véleménynyilvánításnak minősülhet.”

D. Szimbolikus véleménynyilvánítás alkotmányos védelme

Az Alkotmánybíróság több ügyben is jutott már arra a következtetésre, hogy a tételes jogot sértő, szimbolikus véleménynyilvánítás alkotmányos védelmet élvez, így pedig nem szankcionálható, lásd pl. 14/2019. (IV. 17.) AB határozat, amelyben a testület egy formailag rongálásnak minősülő tevékenységről (járda színes festékekkel befestése) mondta ki, hogy a véleménynyilvánítás szabadságának védelme alatt áll. Ebben a határozatban az AB többek között a következőket mondta ki:

“[33] Annak megítélése tehát, hogy adott esetben a véleménynyilvánítás szabadságának hatálya alatt vizsgálendő, erős alkotmányos védelemre igényt tartó cselekményről, avagy vandalizmusról van-e szó, az egyedi tényállás elemei alapján a bíróságok feladata. E tekintetben azonban jelentősége van annak, hogy a konkrét cselekmény mind a „véleménynyilvánító” személy szubjektív szándéka, mind az objektív értékelés szerint – legalább hipotetikusan – a nyilvánosság előtt értelmezhető közlés-e.”

“[36] 4. A fentiek alapján a konkrét cselekmény tekintetében megállapítható, hogy az indítványozók cselekménye véleménynyilvánításként volt értékelhető. A konkrét ügy tényállása ugyanakkor eltér az 1/2019. (II. 13.) AB határozatban vizsgált tényálláshoz képest. A jelen esetben ugyanis a berepedezett és ezután befestett járdaszakasz közvetlenül a vélemény hordozója volt: az indítványozók azért festették be a járda hibás részeit, mert annak elhanyagolt

állapota ellen tiltakoztak, és ezzel arra kívánták felhívni a figyelmet, hogy az érintett szakasz kijavítására lenne szükség. A konkrét cselekmény tehát az objektív értékelés szerint a nyilvánosság számára értelmezhető közlés volt. E tekintetben azt is fontos kiemelni, hogy egy repedezett járdaszakasz kiszínezése inkább derűtséget okoz a járókelőkben, és így a cselekmény megítélésekor az eljáró szervek józan humorérzékére is szükség van. Szintén kiemelendő, hogy az érintett járdaszakasz befestése nem okozott maradandó állagsérelmet az érintett felületen, és objektív módon is alkalmas volt az üzenet közvetítésére.”

A. Alapjogi mérlegelés hiánya

Mindezek alapján joggal merül fel a panaszos oldalán az igény, hogy a bíróság az ügyében eljárva a tételes jogi szabályok mellett azt az alapjogi mérlegelést is elvégezze, hogy a konkrét esetben általa választott véleménynyilvánítási mód korlátozása alkotmányos-e. Fontos emlékeztetni arra, hogy a bírói döntés elismeri, hogy a szóban forgó politikai beszéd tartalma a szabad véleménynyilvánítás körébe tartozik. Téves a Debreceni Ítéltábla azon álláspontja, miszerint a jogalkotó által elvégzett előzetes vizsgálat mentesíti a bíróságot az alapjogi mérlegelés alól a konkrét ügyben. Ha ez így lenne, akkor az Alkotmánybíróság előtt kizárólag jogszabályi rendelkezések alkotmányosságát lehetne vitatni, márpedig az Alaptörvény és az Abtv. egyedi bírói döntések jogalkalmazásból fakadó alaptörvény-ellenességének orvoslását is lehetővé teszik.

Alaptörvény-ellenes mulasztást végzett tehát a Debreceni Ítéltábla, amikor elmulasztotta az alapjogi mérlegelés elvégzését a konkrét ügyben. Az Alkotmánybíróság megfogalmazásában egy konkrét jogszabály alkotmányos alkalmazása kapcsán ez így hangzik: „az Alaptörvény 28. cikke alapján a bíróságnak alkotmányos kötelezettsége, hogy a jelen ügyet a sajtószabadság korlátozására irányadó alkotmányos szempontok és az azokat kibontó alkotmánybírói határozatok figyelembevételével bírálja el, és az MNB közigazgatási határozatát a piacbefolyásolás tilalmának olyan értelmezése alapján vizsgálja felül, amely nem sérti a sajtószabadság alkotmányos tartalmát. Nem arról van szó, hogy a bíróságnak közvetlenül ezekre az alaptörvényi rendelkezésekre kellene alapítania a döntését, hanem arról, hogy az általa alkalmazandó jogszabály, a Tpt. értelmezése és a konkrét tényállásra való alkalmazása során figyelemmel kell lennie a releváns alkotmányossági szempontokra.” {3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [20], hasonlóan lásd még Indokolás [53]}.

Máskor az Alkotmánybíróság ezt az elvet így fektette le: „[a]z Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerint alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható. Az alapjogkorlátozásnak ez a tesztje mindenekelőtt a jogalkotót kötelezi, ugyanakkor hatáskörükhöz igazodva a jogalkalmazókkal szemben is alkotmányos követelményt fogalmaz meg. E követelményből - az Alaptörvény 28. cikkére is tekintettel - a bíróságoknak az a kötelezettsége adódik, hogy ha olyan jogszabályt értelmeznek, amely valamely alapjog gyakorlását korlátozza, akkor a jogszabály engedte értelmezési mozgástér keretein belül az érintett alapjog korlátozását kizárólag a szükséges és arányos mértékű beavatkozás szintjére szorítsák” {3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [21]}.

Az Alkotmánybíróság ebből a követelményből a választási kampányidőszak tekintetében sem engedett: „[a] választási eljárás során a választási szervek kifogást elbíráló döntéseit felülvizsgáló bíróságok a választásra irányadó jogszabály, illetve a választás és a választási eljárás alapelveinek megsértését vizsgálják eljárásukban, melynek során a választási eljárási rendszer sajátosságai, így különösen a szoros eljárási határidők következtében széleskörű bizonyítási eljárást nem folytatnak le. (...) A választási eljárás jogorvoslati rendszerében eljáró bíróságoknak is figyelemmel kell lenniük az Alaptörvény 28. cikkére, vagyis a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban kell értelmezniük” {9/2015. (IV. 23.) AB határozat, Indokolás [39]-[40]}.

Ugyanebben a választási kampányidőszakban, választási plakátok kihelyezése kapcsán az Alkotmánybíróság a következőket is kimondta: “az ítélőtábla végzésének alaptörvény-ellenessége önmagában amiatt megállapítható, hogy a bíróság értelmezésében nem ismerhetők fel az alapjogi korlátozás alkotmányosságának mérlegelési szempontjai, sőt, a döntésében nem is volt figyelemmel a jogsértőnek minősített magatartás alapjogi összefüggésére. Az ítélőtábla tehát a jogalkalmazás során az Alaptörvény 28. cikkébe ütköző módon nem az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésével összhangban járt el.” {IV/1647/2019. ügyszámú AB határozat, Indokolás [37]}

A fentiek alapján indítványozom, hogy a T. Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §, továbbá a Ve. 233. §, és az Abtv. 43. § (1) bekezdése alapján

- c) **állapítsa meg, hogy a Debreceni Ítélőtábla bírói döntése alaptörvény-ellenes és**
- d) **semmisítse a bírói döntést.**

Budapest, 2019. 10. 25.

Indítványomhoz az alábbi, **mellékletet** csatolom:

- 1. sz. Ügyvédi meghatalmazás

Tisztelettel:

